

CLOSE-UP

KVS HAALT MOORD EN VERKRACHTING BINNEN

Gruwel en geweld zijn schering en inslag in 'Titus Andronicus' van Shakespeare, dat vrijdag in première gaat in de KVS. 'Het is een draak van een stuk', zegt regisseur Raven Ruëll. 'Maar zo is de werkelijkheid, toch?'

Spelen op een berg lijken

'Titus Andronicus' volgens KVS en Olympique Dramatique: 'Vaak zal je niet weten of je er nu om moet lachen of net niet.' © Koen Broos

VAN ONZE REDACTRICE
DORIEN KNOCKAERT

BRUSSEL | *Titus Andronicus*, een wraaktragedie over een fictieve Romeinse generaal die in een negatieve spiraal van bloedwraak terecht komt, wordt wel eens het slechtste stuk van William Shakespeare genoemd, vanwege zijn ruwe structuur en overdreven gruwel. Een stuk waarmee je dus de draak mag steken, en als de acteurs van Olympique Dramatique op de affiche staan, verwacht je ook zoiets. Maar dat is buiten de KVS-regisseur Raven Ruëll gerekend. 'Het is een clash geworden tussen de lichtheid van Olympique Dramatique en mijn ernst. Ik zie toch vooral de donkere inhoud van het stuk.'

Natuurlijk is het verschrikkelijk, al dat moorden en verkrachten. Maar is het niet zo overdreven dat het absurd wordt?

'Maar ja, het is een draak. Absurd, niet logisch. Maar kijk, ik ben de jongste jaren veel met Afrika bezig geweest, heb twee voorstellingen gemaakt over Congo (*Missie en Het leven en de werken van Leopold II*). In Oost-Congo worden kinderen in het vuur gegooid, vrouwen worden er letterlijk doodverkracht. Dat is ook niet logisch. De werkelijkheid is evengoed een draak.'

'Er zitten niettemin heel komische stukken in de voorstelling. Maar ook harde momenten.'

Moet die komische inbreng helpen om de harde inhoud verkocht te krijgen? Mensen krijgen al zoveel geweld te zien, het wordt afstompend.

'Ik heb net de indruk dat we in het Westen onze blik steeds meer afwenden van het geweld. "We gaan het geweld volledig verbannen", hoor ik leiders zeggen. Zo'n uitspraak maakt me pas echt bang. Het is belachelijk, naïef en reactionair. En het leidt tot nog groter geweld.'

'We moeten het geweld in onze samenleving net onder ogen zien. En het geweld in onszelf. Bij kinderen zie je een heel spontane interesse in de dood en in horror. Nu denk ik ook niet dat je hen zeven uur aan een stuk moordgames moet laten spelen. Maar waarom zou je hun ogen ervoor sluiten? We zullen altijd gewelddadigheidsfantasieën hebben. Als je ze verdringt, verdringt je een stuk van je menselijkheid.'

Kan de mensheid er dan niet op vooruitgaan?

'Eerst moeten we inzien dat de geschiedenis zich herhaalt. Dat het primitieve ons nooit heeft verla-

'We blijven opvliegende apen, met steeds destructievere wapens'

Raven Ruëll. © KB

ten. We blijven opvliegende apen, met alsmaar destructievere wapens.'

'Die geschiedenis is het echte hoofdpersonage bij Shakespeare. *Titus Andronicus*, dat is de geschiedenis die zich herhaalt. Het gaat erom dat democratieën altijd gebouwd zijn met het bloed van de onderdrukten. Je ontsnapt niet aan de cyclus van geweld.'

'Moedeloos hoeft je daar niet perse van te worden. Als je er een heldere kijk op hebt, kan je sommige mechanismen misschien detecteren en bijsturen.'

De journaals tonen ons elke dag hoe gewelddadig mensen wel zijn. Doen ze dat dan op de foute manier?

'Ik vind ze vreselijk, die journaals. Eerst heb je de berichten over misdaad en oorlog, daarna sluiten we af met een uitsmijtertje over de grootste pompoen. Ik wil helemaal niet getroost worden! Ik wil erbij kunnenilstaan, bij al die gruwel. Laten we daar toch eens mans in zijn.'

Maar het is toch ook heel menselijk dat we maar een beperkte dosis geweld tot ons kunnen laten doordringen? Dat komt net door ons medeleven.

'Het hangt van de afstand af.

Wordt er iemand voor je neus doodgetrapt, dan is het ondraaglijk om daarnaar te kijken. Maar als je hetzelfde ziet gebeuren vanop tweehonderd meter hoogte, dan bekijk je het filosofischer. "Waar zijn de mensen toch mee bezig?" vraag je je dan af.'

'In *Titus Andronicus* proberen we het geweld nu eens van heel dichtbij en dan weer vanop een afstand te tonen. Vaak zal je niet weten of je er nu om moet lachen of net niet.'

Vreest u niet dat het een groteske zedenles wordt?

'Ach, ik word stilaan minder bang voor het opgestoken vingertje. De keuze voor cynisme is te gemakkelijk. Er moeten manieren zijn om maatschappelijk engagement in scène te zetten, andere manieren dan destijds de Internationale Nieuwe Scène gebruikte. Daar kijk ik wel naar uit. Mensen komen tegenwoordig alleen nog op straat voor hyperpersoonlijke belangen of voor het behoud van hun geld. Dat was ooit anders, niet eens zo lang geleden.'

Titus Andronicus,
6 tot 27/11, KVS, Brussel;
2 tot 5/12 NT Gent;
8 tot 19/12, Bourla, Antwerpen.